

AROTZEGIA

Eskolatik jalgi eta egun batez, bide bazterrean, kanibet eta haixtur xorroxten ari zen gizon bat hatzeman ginuen.

Xamar urdin bat haizeak hantzen ziola, errota handi bat zangoaz itxulikaraziz, ura eta pindarra nahasiz, begiak lanetik baztertu gabe ari zen.

Noiztenka, xorroxtu kanibet aho bat erriaz perekatu eta bilo ondo hori bat errotik ateratzen zuen, bi errien artean atxikiz inguruan zauden haurreri erakusten, erranez:

– So egizue huni!

Eta... *brixt!*, kanibetaz bilo ondoa mozten.

Holako ikusgarri bat bakan gertazen zaitzaikun, bainan eskola bidean ez nuen abusagai eskasik: eskola ondoan Elixabehereko aroztegia, eta hango hiru aita-semeak ari behi ferratzen edo errota ferratu bati ur botaka.

Urruntxago segeria, eta segariak ari lanean *zirrun-zarrun*, errautsaren erdian, egin sega-zahi metaz abantxuño gordeak.

Berrogoi metra urrunago, Bidarteko Mañez, maixturia, makinaren burrunba nekagarrian taula batekin borrokan.

Eta erregebidean kurutzatzen nituen behi, ardi, antzara taldeak?

Bati eta besteari begira, gorenetik oren laurden bat iraun behar zukeen bideak berdin oren erdi bat iraun zezakeen.

Bainan dudarik gabe, Elixabehereko aroztegiak ninduen gehienik bereganatzen, ezen bidetik, nehoi baimenik galdegin gabe, behi eta orga ferratzeak ikus nitzazkeen. Suan zuritu arte berotu burdinak zurezko errota beretzean hedatzen zuen erre usain goxoa!

Bainan iduri zait orga errota baino behi gehiago ferratzen zutela.

Goiz batez, hango korralean aita aurkitu nuen behi batekin jina eta aldiaren beha egonki, eta beraz aroztegiari hurbiltzerat ausartu nintzen.

Gure behiaren aldia etorri zenean, hiru aita-semeek lau paldoi biribilen erdian ezarri zuten, eta adar ondoetarik buztarri tinko gisako bati burua estekatu zioten. Gero zingilla batzueri esker altxatu eta zangoa paldoiari estekatu. Ez zuela handik ihes egiteko lanjerrik!

Noiztenka behi gaixoak zalaparta entsegu zonbait egin zituen, hiru arotzak “Ho! Ho! La! Ho!” oihuka hasiarazi arte.

Debaldetan ari zela indarka ezaguturik, amor eman zuen eta begi trixte batez begiratu zautan. Muturrari kontra, ixurtzerat utzia zuen uliz emokatu nigarra erriaz xukatuz, ahapetik erran nion:

– Ez dik balio behar gabe akit hadin! Hiru arotz horien beso-ondoak ikus bahitza!

Arotz nagusiak, larruzko taulier bat aintzinean ezarriarik, behiaren aztaparra miatu zuen, eta trukes batzuez azkazal bakotxa zimikatu. Ikusiz behia ez zela daldaratu, ferra bat entseatu zion, paxamanta bat marteiluaz joz mutur batzu moztu, aztapar zola berdindu. Ingudearen gainean zonbait marteilu ukaldiz xuxendu ferra seme batek behatzaz zapatuz lekuan atxiki eta buru karratuekilako bost itze ondoratu zizkion. Azken itzea sartu zuenean:

– To! Horra orai hire behia oinetako berriekin! – erran zautan.

Armendaritzen bazen beste aroztegi bat ere, bainan hura ez baitzen ene eskolako bidean! Iratxipiko hiru aita-semeak ofiziale hautak zirela eta uli bat ferra zezaketela, jendeeri erraiten aditua nuen.

Behin, aitzur eta jorrai batzuekin, aitagorri iratxipirat igorri ninduen. Beñat nagusia, Battitta eta Marzel bi semeak, ari zirela lanean arralleriarik gabe!

Ene aintzinean, Battittak hartu zuen hausko handien giderra, eta ikatza ufatu. Garperde-hori bat jauzi zenean, burdin mutur bat sartu zion barnerat. Izerdia purpurika lepotik johan zitzaioela, burdina sutik kendu eta ingudearen gainean marteilu ukaldika moldatzerat entseatu zen; eta horitik gorrirat iragan zenean, berriz suan sartu zuen. Battitta nola ez zen burdin mutur harekin borrokatu!

Eta hari begira egoiteko artean, zonbat jende ez zen aroztegian sartu esku ukaldi baten galdez: belar epaitekoa ez haxean! Gakoz hetsi armarua ezin idek! Eta holako!

Primaderako eta udako goizetan oheraino heltzen zitzaizkion iratxipiko ingudearen musika paregabea! Herrian beste soinu batek baizik ez zezakeen ezeztatu... Armendaritzeko zeinuaren soinu ederrak!

Beñat Karrika, Armendaritze haur begiez, Auspoa, 1990

COMMENTAIRE GUIDE

Idazki honen azterketa eginen duzu ondoko gogoeta ardatz hauen inguruan:

Denbora bateko ofizioak.

Aroztegiko lana.

Haurraren lilura aroztegian.

TRADUCTION

Zati honen frantsesezko itzulpena eginen duzu:

“Holako ikusgarri bat”-tik “hurbiltzerat ausartu nintzen”-rat.